

Slavoj Písek

Access 2007

jak poznáme databáze

jak zadáváme data

jak pracujeme s formuláři

jak vytváříme tabulku

jak filtrujeme data

jak tvoříme dotazy

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Věnováno paní Marii Pískové

Obsah

Úvod	11
Příklady ke stažení	11
1. Data a jejich svět	13
1.1 Data v počítači	13
1.2 Databáze – skladisté na data	13
1.3 Databáze v Accessu	14
Access není tabulkový procesor!	14
Access je relační databázový systém	15
2. První pohled na Access	19
2.1 Spuštění programu	19
2.2 Ovládání programu	19
Celkový pohled na Access	19
Tlačítko Office	20
Panel nástrojů Rychlý přístup	20
Pás karet	21
Klávesnice je náš kamarád	22
Místní nabídky	22
3. Spuštění databáze	25
3.1 Existující databáze	25
Otevření existující databáze	25
Zavření databáze	26
3.2 Nová databáze	26
Vytvoření nové databáze pomocí průvodce	26
Nová prázdná databáze	28
4. Vytváříme tabulky	29
4.1 Tabulka ze šablony	29
Šablony polí	30
4.2 Tabulka v návrhovém zobrazení	31
Vytvoření nové tabulky	31
Typy polí	32
Automatické číslo	32
Primární klíč tabulky	32
Vytvoření primárního klíče	33
Vlastnosti polí	33

Indexy	35
Uložení tabulky	36
4.3 Vytvoření tabulky v zobrazení datového listu	36
5. Relace mezi tabulkami	39
5.1 Typy relací	39
Relace 1:1	39
Relace 1:N	39
Relace M:N	40
5.2 Vytvoření relací	41
5.3 Úprava existujících relací	42
Úprava vlastností relace	42
Odstranění relací	43
6. Zadávání dat	45
6.1 Pohyb v datovém listu	45
Klávesnice	45
Nastavení ovládání	45
Myš	45
Použití navigačních tlačítek	46
6.2 Jak naplnit tabulku údaji	46
Nový záznam	47
Import dat	47
Propojená data	47
6.3 Zadávání dat pomocí grafických ovládacích prvků	49
Zaškrtnávací políčka	49
Vstupní maska	49
Výběr dat z kombinovaného seznamu	49
Průvodce vyhledáváním	50
6.4 Úprava existujících záznamů	51
Oprava záznamu	51
Oprava opravy	51
Uložení změn v záznamu	51
Rušení záznamů	52
6.5 Vnořené datové listy	52
Zobrazení vnořené datového listu	52
Vnořování vnořených datových listů	53
6.6 Hledání a automatické úpravy v záznamech	53
Vyhledání záznamu	53
Nahrazení záznamu	54
7. Změny v tabulkách	57
7.1 Změna struktury tabulky	57
Přidání sloupce do tabulky	57
Odstranění sloupce z tabulky	57

7.2 Úprava sloupců	58
Přejmenování sloupce.....	58
Ukotvení sloupce	58
Změna šířky sloupce.....	58
Skrytí sloupců	59
Změna pořadí sloupce	59
Nastavení výšky řádku.....	60
7.3 Rychlé řazení dat	60
Řazení dat podle jednoho pole.....	60
Řazení podle více polí.....	61
7.4 Nastavení vzhledu tabulky	62
Vzhled tabulky.....	62
8. Formuláře	65
8.1 Práce s formulářem	66
Pohyb pomocí klávesnice.....	66
Pohyb pomocí myši	66
8.2 Nejjednodušší formulář.....	66
8.3 Další automatické formuláře	67
8.4 Dokonalejší formuláře	68
Průvodce formulářem.....	69
8.5 Úprava formuláře v návrhovém zobrazení	70
8.6 Způsoby zobrazení formulářů	71
9. Tiskové sestavy	73
9.1 Automatická sestava.....	73
9.2 Průvodce sestavou	73
9.3 Návrhové zobrazení sestavy	75
9.4 Tisk sestav.....	77
10. Zpracování dat	79
10.1 Filtrování zobrazovaných dat	79
Filtr podle výběru	79
Filtr podle obsahu částí pole	80
Opakované použití filtru	80
Indikace filtru	80
Odebrání filtru	81
Filtr mimo výběr.....	81
Filtr podle formuláře.....	81
Rozšířený filtr či řazení	81
10.2 Dotazy	82
10.3 Vytvoření dotazu	83
Průvodce jednoduchým dotazem	84
Podrobný dotaz	84
Souhrnný dotaz	85

Dotaz v návrhovém zobrazení	86
Přidávání tabulek do návrhu	86
Přidávání polí do návrhu dotazu	88
Odstranění polí z návrhu dotazu	88
Zobrazení pole ve výsledku dotazu	88
Řazení záznamů	88
Výběrová kritéria	89
Spuštění dotazu	89
10.4 Kontingenční tabulka	90
Vytvoření kontingenční tabulky	90
Filtry v kontingenčních tabulkách	92
10.5 Kontingenční graf	95
10.6 Co byste ještě měli vědět o zpracování dat	95
Rejstřík	97

Úvod

Databázový program Microsoft Access si našel za dobu své existence na našem trhu již mnoho příznivců. Také jeho nová verze, Microsoft Access 2007, se jistě zařadí mezi užitečné pomocníky rozrůstajícího se okruhu uživatelů, kteří v době informační společnosti potřebují pracovat s databázemi a údaje v nich obsažené přehledně prezentovat například ve formě tabulek či tiskových sestav. Pokud i vás trápí myšlenka na neseřtídnou a nepřehlednou kupu dat na vašem stole nebo jste již dokonce podnikli první krůčky k nápravě a zakoupili si program Access 2007, či chcete-li se jen seznámit s novinkami v programu, který už ve vašem počítači zapustil pevné kořeny, pak jste sáhli po správné knize.

Cílem knihy je seznámit uživatele-záčátečníka s funkcemi, klady i omezeními programu Access 2007. Pomocí rychlého, srozumitelného a přesného výkladu se čtenář naučí základům používání tohoto programu od vytváření nejjednodušších databází až po tiskové výstupy a zpracování dat pomocí kontingenčních tabulek.

S programem Access 2007 však není možné pracovat, aniž byste ovládali alespoň základy práce s operačním systémem Windows XP/Vista. V této knize se obecným základům práce s počítačem nebudeme věnovat. Nejste-li si jisti, jak pracovat s myší či spustit na počítači libovolný program, měli byste si prostudovat nějakou vhodnou příručku na toto téma.

Příklady ke stažení

Výklad je doprovázen celou řadou názorných ukázek, s jejichž pomocí čtenáři snáze pochopí probíranou problematiku. Většina uváděných příkladů je k dispozici ke stažení na internetových stránkách nakladatelství Grada Publishing (www.grada.cz) nebo na autorově stránce věnované této knize (www.slavojpisek.cz).

1. Data a jejich svět

Dříve než se pustíme do vlastního zkoumání programu Access, musíme se na okamžik zastavit u toho, jaký je vlastně smysl jeho používání. Předpokládám, že když jste tuto knihu otevřeli, víte alespoň, že Access 2007 je databázový program – slouží tedy k práci s databází. Ovšem už nemusí být tak zřejmé, co to vlastně je databáze. Věnujme proto tomuto pojmu krátké vysvětlení, které vám později umožní velmi efektivně pracovat s Accessem.

1.1 Data v počítači

Nejprve se zamysleme nad tím, k čemu se počítače používají nejčastěji. Napadlo vás, že ke hraní her? To jsem ovšem neměl na mysli. Správná odpověď je ke zpracování dat. Druhá otázka již bude jednodušší. Jaká data se dají počítačem zpracovávat? Tentokrát mají pravdu všichni, kdo si myslí, že počítač může například zpracovávat informace o adresách zákazníků, přehledy o vydaných a přijatých fakturách. Pomocí počítače je možné sledovat aktuální stav jednotlivých výrobků ve skladu atd. Uvedli jsme si příklady zpracování dat v podnikové praxi, ale při troše přemýšlení lze najít obdobné možnosti i doma. Zde je možné pomocí počítače uchovávat telefonní seznam a adresy vašich přátel, seznam knih ve vaší knihovně nebo přehled filmů ve vaší videotéce. Díky tomu se vám již nemůže stát, že někomu zapůjčíte svoji oblíbenou knihu nebo film a zapomenete na to.

Toto všechno jsou pochopitelně jen ilustrativní příklady a každý z vás by jistě přišel na mnoho dalších způsobů, jak využít počítač ke zpracování dat. Jisté

však je, že použitá data budete muset nějak ukládat a někde uchovávat. A právě k tomu se nám bude náramně hodit databáze.

1.2 Databáze – skladiště na data

Dnes se to zdá již neuvěřitelné, ale data bylo nutné uchovávat i v dobách, kdy ještě žádné počítače neexistovaly. Tehdy se používaly například klasické kartotéky, které můžete ještě dnes vidět v některých knihovnách apod. Kartotéka obsahuje jednotlivé kartičky, na nichž jsou zaznamenány informace o knize: její název, jméno autora, nakladatelství, počet stran atd. Záznam na jedné kartičce může vypadat například takto:

Jirásek Alois, Staré pověsti české, Albatros, 1995, 400 str.

Tento princip lze pochopitelně zachovat i při použití počítače, a proto by nejjednodušší databází mohl být textový soubor například s následujícím obsahem:

Jirásek Alois, Staré pověsti české, Albatros, 1995, 400 str.
Nezval Vítězslav, Sbohem a šáteček, Odeon, 1980, 98 str.
Drda Jan, Nezbedné pohádky, Klíč, 1990, 300 str.
Němcová Božena, Babička, Mladá fronta, 1979, 283 str.
Erben Karel Jaromír, Kytice, Albatros, 1983, 80 str.

Jak vidíte, informace jsou zde zaznamenány stejně jako na kartičce v kartotéce a každý řádek v souboru odpovídá jedné knize. Na první pohled je ale zřejmé, že tento způsob zaznamenávání údajů není příliš přehledný. Možná vás napadne, že by bylo mnohem přehlednější, kdyby byly jednotlivé informace o knize ulože-

	Autor	Název	Nakladatelství	Rok vydání	Počet stran
	Jirásek Alois	Staré pověsti české	Albatros	1995	400
	Nezval Vítězslav	Sbohem a šáteček	Odeon	1980	98
	Drda Jan	Nezbedné pohádky	Klíč	1990	300
	Němcová Božena	Babička	Mladá fronta	1979	263
	Erben Karel Jaromír	Kytice	Albatros	1983	80

Obrázek 1.1: Databázová tabulka

ny v jednoduché tabulce, která by měla stejnou podobu jako ta na obrázku 1.1. Takto uspořádané záznamy jsou daleko přehlednější, a proto není divu, že se v databázích ukládají data ve formě tabulek. Ani Access není v tomto směru výjimkou. Nyní se podíváme na to, jak vypadají databáze používané v Accessu.

1.3 Databáze v Accessu

Jak jsme se již zmínili, databáze používané v Accessu se skládají z tabulek, do kterých se ukládají data. Tabulkám v databázi se říká **objekty databáze**. Kromě tabulek může obsahovat databáze v Accessu ještě celou řadu dalších objektů, ale o těch si povíme až později. Nyní se vrátíme zpět k tabulkám.

Řádky tabulky, jež odpovídají jednotlivým knihám, se nazývají **záznamy databáze**. Sloupce tabulky obsahují vždy stejnou informaci pro všechny záznamy a říká se jim **pole tabulky**.

Access není tabulkový procesor!

Poté co jsem zde odhalil tajemství, že k ukládání dat v Accessu se používají tabulky, zaradovali se jistě všichni uživatelé Excelu nebo podobného programu. Napadlo je, že s tabulkami mohou pracovat třeba právě v Excelu, a tudíž Access na nic nepotřebují. To je ovšem velký omyl.

Každý z těchto dvou programů je určen k něčemu jinému, a přestože oba pro práci využívají tabulky, existuje mezi nimi mnoho důležitých rozdílů. Například v Accessu nemůžete snadno vytvářet složité tabulky plné vzorců, které se automaticky přepočítávají podle zadaných vstupních hodnot. Pokud něco podobného potřebujete, budete muset skutečně sáhnout po Excelu. Ten vám také jistě postačí, jestliže si budete chtít vytvořit malý telefonní seznam vašich pěti známých. Pokud to ale s databázemi a se zpracováním dat myslíte opravdu vážně a chcete vytvářet tabulky obsahující stovky a tisíce řádků, bude nutné použít Access, jenž je pro zpracování takového množství dat vybaven mnohem lépe.

The diagram shows the same table as in Figure 1.1. An arrow labeled 'Záznam' points to the first row of data (Jirásek Alois). Another arrow labeled 'Pole' points to the 'Rok vydání' column.

	Autor	Název	Nakladatelství	Rok vydání	Počet stran
	Jirásek Alois	Staré pověsti české	Albatros	1995	400
	Nezval Vítězslav	Sbohem a šáteček	Odeon	1980	98
	Drda Jan	Nezbedné pohádky	Klíč	1990	300
	Němcová Božena	Babička	Mladá fronta	1979	263
	Erben Karel Jaromír	Kytice	Albatros	1983	80

Obrázek 1.2: Databázová tabulka se skládá ze záznamů a polí

Autor	Název	Rok vydání	Nakladatelství	Počet stran	Půjčeno
Jirásek Alois	Staré pověsti české	1995	Albatros	400	Josef Vychodil, Nádražní 5
Nezval Vítězslav	Sbohem a šáteček	1980	Odeon	98	Václav Neználek, Kvítečkov 7
Drda Jan	Nezbedné pohádky	1990	Klíč	300	
Němcová Božena	Babička	1979	Mladá fronta	283	Karel Šiška, Jedlová 96
Erben Karel Jaromír	Kytice	1983	Albatros	80	Josef Vychodil, Nádražní 5
Wolker Jiří	Těžká hodina	1962	Melantrich	63	Josef Vychodil, Nádražní 5

Obrázek 1.3: Ukázka tabulky z databáze veřejné knihovny

Access je relační databázový systém

Abyste si lépe uměli představit zásadní rozdíl při zpracování dat mezi Excelem a Accessem, ukážeme si jednoduchý příklad.

Dejme tomu, že vytváříme databázi určenou pro veřejnou knihovnu. Jistě není nijak překvapivé, že v takové databázi se budou zpracovávat informace o knihách a čtenářích, kteří si tyto knihy půjčují. Obrázek 1.3 ukazuje, jak by mohla vypadat tabulka v takové databázi.

Na první pohled je zřejmé, že se jedná o tabulku velice jednoduchou, a pokud by knih nebylo příliš mnoho, docela snadno by ji zvládl i Excel.

Poznámka

Zdůrazňuji, že nechci Excel nijak podceňovat. Jen chci říci, že je určen na jinou práci než na vytváření databází.

Databáze vytvořená tímto způsobem má však jeden velký nedostatek. Pokud se ještě jednou podíváte na obrázek 1.3, jistě si všimnete, že pan Josef Vychodil je zřejmě vášnivým čtenářem, protože nemá půjčenou jednu knihu, ale hned

tři. S tím se v knihovně setkáte celkem běžně, a proto je velmi nepříjemné, že čtenářovo jméno a adresa se musí vyplňovat znovu u každé vypůjčené knihy. Možná namítnete, že tento problém lze poměrně snadno vyřešit pomocí funkcí **Kopírovat** a **Vložit**, ale tím potíže nekončí. Schválně se podívejte na obrázek 1.4. Zvláště pozorně si všimněte posledního záznamu, v němž došlo díky překlepu ke zkomolení čtenářova jména.

Kdo někdy zkusil zadávat do počítače větší množství údajů, jistě mi potvrdí, že situace zachycená na obrázku 1.4 není nijak výjimečná. Přesto však může mít dalekosáhlé a velice nepříjemné důsledky. Například tehdy, když si budeme chtít v databázi zjistit, které knihy má pan Vychodil půjčeny. Necháte-li si v databázi vyhledat všechny výskyty tohoto jména, dostanete nepřesné údaje, protože poslední vypůjčená kniha se ve výběru neobjeví. Jeden jediný překlep tak zanesl do celé databáze nepřesnost, která způsobí, že data nejsou věrohodná.

Nyní si představte, že v databázi může být i několik desítek tisíc záznamů. Kdyby se při zadávání dat udělala jen jedna

Autor	Název	Rok vydání	Nakladatelství	Počet stran	Půjčeno
Jirásek Alois	Staré pověsti české	1995	Albatros	400	Josef Vychodil, Nádražní 5
Nezval Vítězslav	Sbohem a šáteček	1980	Odeon	98	Václav Neználek, Kvítečkov 7
Drda Jan	Nezbedné pohádky	1990	Klíč	300	
Němcová Božena	Babička	1979	Mladá fronta	283	Karel Šiška, Jedlová 96
Erben Karel Jaromír	Kytice	1983	Albatros	80	Josef Vychodil, Nádražní 5
Wolker Jiří	Těžká hodina	1962	Melantrich	63	Josef Vychodil, Nádražní 5

Obrázek 1.4: Do posledního řádku se vloudila chyba

chyba na sto záznamů, v celkovém objemu dat to bude již velmi nepříjemné.

Je tu ale ještě jeden nezanedbatelný problém. Jména a adresy jednotlivých čtenářů jsou roztroušeny po celé tabulce, což prakticky znemožňuje jakoukoli jejich úpravu. Pokud by se totiž pan Vychodil přestěhoval nebo slečna Málková provdala, museli byste postupně projít všechny záznamy databáze a všude změnit potřebné údaje.

Oba zmíněné nedostatky jsou jistě pádnými důvody k tomu, abychom opustili při tvorbě databází tabulkový procesor a začali pracovat s Accessem, který používá tzv. **relační databáze**. Problémy, s nimiž byste se museli potýkat například v Excelu, jsou v relační databázi elegantně vyřešeny. Data totiž nejsou uspořádána do jediné tabulky, ale do několika různých tabulek, které jsou spolu propojeny pomocí relací. **Relace** jsou **logické vazby** mezi údaji uloženými v jednotlivých tabulkách.

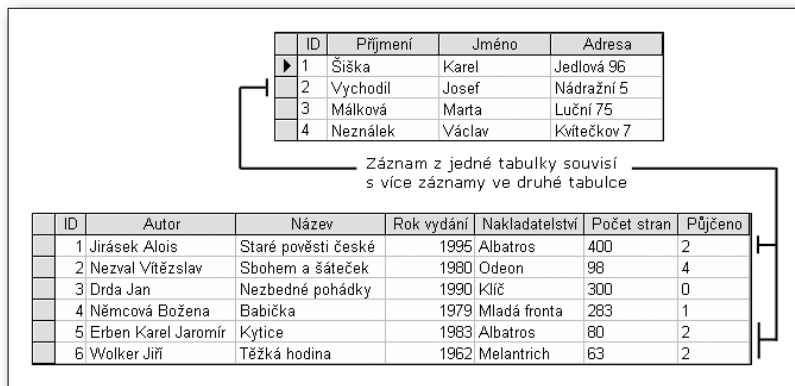
Základní výhodu relací si ukážeme na našem příkladu z knihovny. V relační databázi budou její data rozdělena do dvou tabulek: v jedné budou uloženy informace o knihách a ve druhé o čte-

nářích. Nejprve je nutné do obou tabulek přidat navíc jeden sloupec, který bude jednoznačně určovat jednotlivé záznamy. Potom můžeme obě tabulky propojit tak, jak je vidět na obrázku 1.5.

Všimněte si, že informace o čtenářích jsou v databázi uloženy pouze jednou bez ohledu na to, kolik knih má který čtenář vypůjčeno. Do tabulky knih se pak nezadávají údaje o čtenáři, ale pouze odkazy na záznam v tabulce čtenářů, kde jsou tyto údaje uloženy. Díky tomu se případná změna údajů v jedné tabulce automaticky projeví v celé databázi.

Nyní nás už překlep ve jméně nemůže zaskočit. Osoby ve sloupci **Půjčeno** v tabulce knih jsou totiž zastoupeny jen číslem, které odpovídá číslu záznamu v tabulce čtenářů. Nezáleží tedy na tom, jaké jméno je ve skutečnosti v záznamu uvedeno. Pokud napíšeme jméno špatně, chyba se projeví v celé databázi. Jakkmile chybu opravíme na jednom místě, bude již nadále všechno v pořádku.

Kromě naznačených výhod mají relační databáze ještě celou řadu vlastností, které je zvyšují oproti tabulkovým procesorům. Například při vyhledávání údajů v relační databázi se načte a zobrazí jen

Obrázek 1.5: Související tabulky

malá část údajů, již si uživatel vyžádá. Vše ostatní zůstane ležet na pevném disku zdánlivě bez povšimnutí.

Uvážíme-li velký objem dat, který můžeme prohledávat, znamená to značné zrychlení práce oproti prostému prohledávání tabulky. Program se totiž nemusí zbytečně „přehrabovat“ na disku, aby v množství informací našel ty potřebné.

Shrnutí

V úvodní kapitole jsme se seznámili se základními pojmy **databáze**, **tabulka**, **záznam**, **pole** a **relace**. Ukázali jsme si, proč není vhodné používat pro zpracování velkého množství dat tabulkové procesory, a naznačili jsme si základní výhody relačních databází. V další kapitole již začneme pracovat s programem Access 2007.

2. První pohled na Access

V této kapitole poprvé spustíme aplikaci Access 2007. Ukážeme si její ovládání a naučíme se vytvořit svou první databázi. Program máme dosti nabitý, a proto s chutí do toho.

2.1 Spuštění programu

Předpokládám, že máte Access 2007 řádně nainstalován ve svém počítači, a proto rovnou přejdeme k jeho spuštění. Access se stejně jako ostatní aplikace balíku Office 2007 (a konečně jako většina programů ve Windows) spouští pomocí nabídky **Start**. Nabídku **Start** zobrazíte stiskem tlačítka v levé části hlavního panelu (ve spodní části obrazovky). Toto tlačítko snadno poznáte, protože je na něm originálně napsáno Start.

V nabídce **Start** najdete na položku **Všechny programy** a v otevřené nabídce vyhledejte položku **Microsoft Office**. Pak se již objeví zástupce programu **Microsoft Office Access 2007** . Klepnete-li na tohoto zástupce, program se poslušně spustí.

Obrázek 2.1: Zástupce programu Access v nabídce Start

Tip

Spuštění programu Access můžete urychlit umístěním jeho zástupce na plochu systému Windows nebo na panel **Snadné spuštění**.

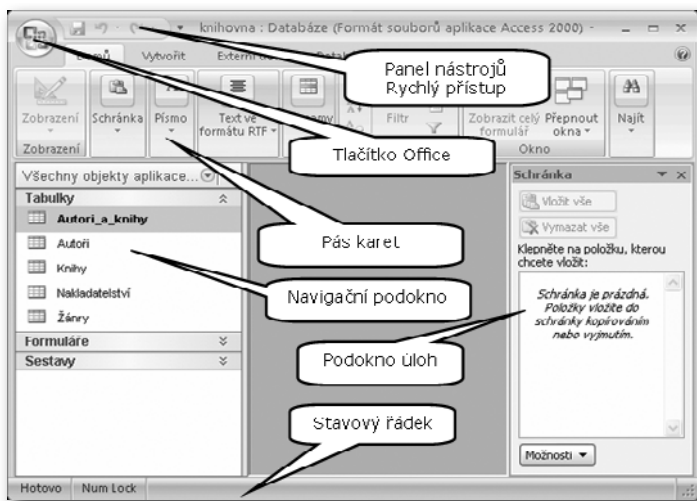
2.2 Ovládání programu

Největší novinkou Accessu 2007 je kompletně nové grafické rozhraní, kterého si všimnete, pokud jste byli zvyklí pracovat s některou ze starších verzí. Stejně jako v ostatních aplikacích sady Office se v Accessu podstatně změnilo i ovládání. Avšak nemusíte mít strach, jistě si na nový způsob ovládání brzy zvyknete a přijdete mu na chuť. Podívejme se tedy na to, jaké novinky v uživatelském rozhraní můžete v Accessu najít.

Celkový pohled na Access

Na obrázku 2.2 je znázorněno okno programu Access 2007, jak ho můžete vidět při práci s databází. Jsou zde zobrazeny jednotlivé ovládací prvky, které si dále popíšeme. Pracovní plocha programu Access je ohraničena velikostí aplikačního okna a pochopitelně ji lze měnit běžným způsobem, jak jste zvyklí u všech programů ve Windows.

V horní části okna se nachází **pás karet**. Nad ním pak naleznete důležité **tlačítko Office** a užitečný panel nástrojů **Rychlý přístup**. Ve spodní části okna je tradičně umístěn **stavový řádek**. U pravého okraje okna je zobrazeno **podokno úloh**, které slouží k pohodlnějšímu přístupu k některým společným službám celého kancelářského balíku. Levý okraj aplikačního okna je vyhrazen pro **navigační podokno**, jež

Obrázek 2.2: Aplikační okno Accessu

umožňuje přístup k jednotlivým objektům databáze. Zbývající prostor je určen pro okna objektů databáze, která se však do obrázku již nevešla.

Tlačítko Office

Tlačítko **Office** je společné všem aplikacím Office 2007 a nechybí ani v Accessu. Naleznete jej v levém horním rohu aplikačního okna.

Tlačítko **Office** pod sebou skrývá nabídku, jež obsahuje několik nejdůležitějších příkazů. Nabídka se objeví po klepnutí na tlačítko a naleznete v ní nejen příkazy pro otevření, zavření nebo vytvoření databáze, ale také pro tisk a mnoho dalších funkcí. Mimo jiné tu jsou i tlačítka pro ukončení Accessu a nastavení jeho vlastností.

Přesný vzhled nabídky se může v jednotlivých aplikacích poněkud lišit. Obrázek 2.3 ukazuje, jak vypadá v Accessu.

Obrázek 2.3: Tlačítko Office pod sebou skrývá nabídku

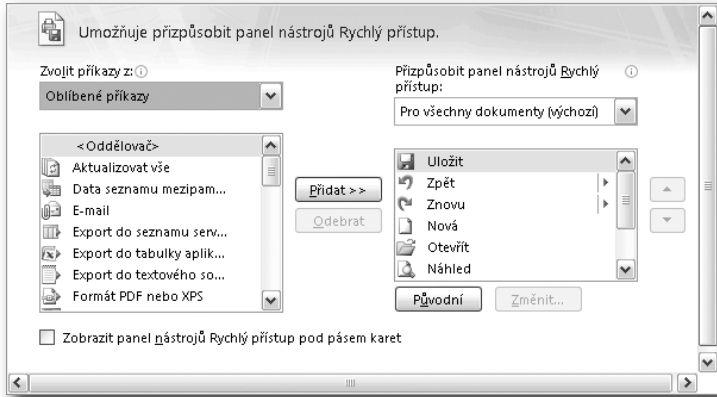

Obrázek 2.4: Panel nástrojů Rychlý přístup

Panel nástrojů Rychlý přístup

Hned vedle tlačítka **Office** je panel nástrojů **Rychlý přístup** (viz obrázek 2.4).

Na tento panel je možné umístit nejčastěji používané příkazy, abyste je tak měli neustále po ruce. Ve výchozím nastave-

Obrázek 2.5: Na panel nástrojů Rychlý přístup lze umístit libovolný příkaz

ní jsou sice jen příkazy **Uložit**, **Opakovat** a **Zpět**, ale velmi snadno lze doplnit další. Stačí klepnout na ikonu **Přizpůsobit panel nástrojů Rychlý přístup** a můžete vybrat další příkazy, které se mají na panelu zobrazovat. Výběr pochopitelně není omezen na několik příkazů, které naleznete v nabídce. Jestliže chcete nějaké další, vyberte příkaz **Další příkazy**. Objeví se dialogové okno, v němž můžete vybírat ze všech příkazů, které jsou v Accessu k mání (viz obrázek 2.5).

Tip

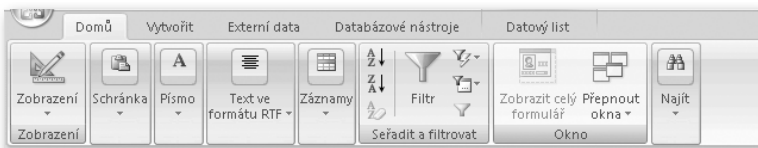
Jestliže se vám nelíbí, že panel nástrojů **Rychlý přístup** zasahuje do textu v záhlaví aplikačního okna, můžete jej snadno umístit pod pás karet. Stačí zadat příkaz **Zobrazit panel nástrojů Rychlý přístup pod pásem karet**.

Pás karet

Nejvýraznější novinkou v oblasti grafického uživatelského prostředí v novém balíku Office, a tedy i v Accessu 2007 je přechod od tradičních nabídek a panelů nástrojů k pásu karet. Panel nabídek s příkazy, na které byli uživatelé po léta zvyklí, již v Accessu nenajdete. Stejně tak zmizely i všechny panely nástrojů (s výjimkou panelu **Rychlý přístup**), které usnadňovaly přístup k nejpoužívanějším příkazům.

Pás karet je ovládací prvek, který vhodně kombinuje vlastnosti nabídek a panelů nástrojů. Na obrázku 2.6 je vidět, jak pás karet vypadá. Stejně jako v nabídce si můžete vybrat kategorii příkazů, se kterými chcete pracovat. Vyberete-li požadovanou skupinu, objeví se přes celou šířku aplikačního okna karta se sadou příkazů dostupných v dané kategorii.

Seznam karet, z nichž můžete vybrat, se dynamicky mění podle toho, co právě

Obrázek 2.6: Pás karet

děláte. Je tedy jiný, když zadáváte data do tabulky a když třeba upravujete dotaz v návrhovém zobrazení. Tím je zajištěno, že v danou chvíli máte k dispozici všechny potřebné příkazy, ale nikdy žádné zbytečné. Ovládání programu je tak přehlednější.

Tip

Jednotlivé skupiny karet jsou navíc označeny různou barvou a název skupiny karet bývá zobrazen v záhlaví aplikačního okna.

Na kartě bývá často skupina souvisejících příkazů zastoupena jedinou společnou ikonou, která pod sebou ukrývá rozvírací nabídku s jednotlivými příkazy. Příklad takové nabídky je vidět na obrázku 2.7.

Tip

Jestliže máte na monitoru málo místa a karty vám překáží, je možné nastavit, aby se automaticky schovávaly a objevily se jen tehdy, když je vyberete myši. Stačí, když na kartě klepnete pravým tlačítkem myši a v místní nabídce označíte příkaz **Minimalizovat pás karet**.

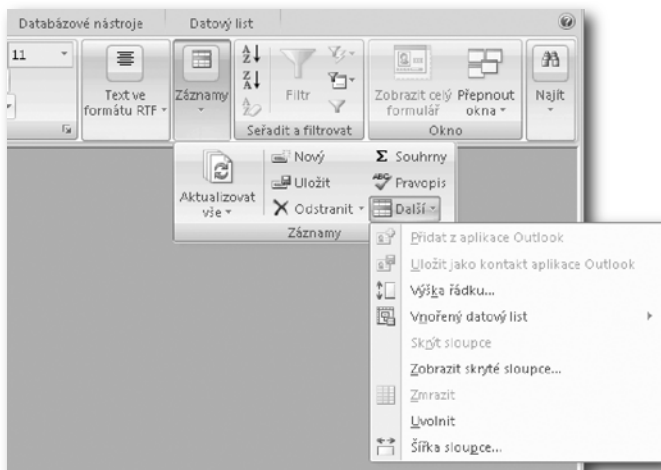
Klávesnice je náš kamarád

Již dávno platí, že Access lze efektivně ovládat i pomocí klávesnice. Tento způsob je dokonce mnohem rychlejší než ovládání myši. Pokud si ovšem pamatujete všechny potřebné klávesové zkratky... a to je právě ta potíž. V Accessu jsou totiž definovány desítky klávesových zkratk a není v silách běžného uživatele všechny udržet v paměti.

Access 2007 proto přichází se zajímavou novinkou. Nejen že většina příkazů na kartách má svou klávesovou zkratku, ale navíc si nově můžete na obrazovce nechat zobrazit klávesové zkratky všech příkazů, které jsou aktuálně viditelné. Kdykoli stisknete klávesu ALT, zobrazí se u každého příkazu okénko s popisem klávesy přidružené k danému příkazu, jak je to vidět například na obrázku 2.8.

Místní nabídky

Abyste nemuseli neustále přepínat mezi jednotlivými kartami, když hledáte nějaký konkrétní příkaz, můžete použít místní nabídku (viz obrázek 2.9), která se objeví po stisku pravého tlačítka na myši. Její

Obrázek 2.7: Příkazy na kartách mohou obsahovat další podnabídky